

Inhoudsopgave

Woord vooraf / 19

Redactie en auteurs / 21

Redactie / 21

Auteurs / 21

Lijst van afkortingen / 23

- 1 De psychologie van scheidingen** / 25
Drs. B.A. de Vries
 - 1.1 Algemeen / 25
 - 1.1.1 Inleiding / 25
 - 1.1.2 Begrippen (De Vries, 2019) / 27
 - 1.2 Wetenschappelijk onderzoek / 30
 - 1.2.1 Ouderlijke strijd en lijdende kinderen / 32
 - 1.2.2 Echtscheiding, hartinfarcten en zelfdoding / 33
 - 1.3 Psychologisch-theoretische basis / 35
 - 1.3.1 Leertheoretische inzichten / 36
 - 1.4 Classificatiesysteem bij scheiding en/of ouderlijke strijd / 55
 - 1.4.1 Scheidingscategorieën wel/geen samenleving en wel/geen kinderen / 58
 - 1.4.2 Conflictcategorieën / 59
 - 1.5 Betekenis van psychologische inzichten voor de praktijk van de jurist / 64
 - 1.5.1 Conflictonderzoek en -diagnostiek / 64
 - 1.5.2 Leidraad assessment scheidingsoorten / 65
 - 1.5.3 Nawoord / 71
- 2 Internationaal privaatrecht: echtscheiding en nevenvoorzieningen** / 73
Mr. dr. J.G. Knot
 - 2.1 Echtscheiding / 73
 - 2.1.1 Rechtsmacht / 73
 - 2.1.2 Toepasselijk recht / 77
 - 2.2 Huwelijksvermogensrecht / 80
 - 2.2.1 Rechtsmacht / 80
 - 2.2.2 Toepasselijk recht: conflictregelkalender / 85
 - 2.2.3 Inleiding op de Huwelijksvermogensrechtverordening / 87

2.2.4	Rechtskeuze: art. 22-24 HuwVermVo / 91
2.2.5	Vorm huwelijkse voorwaarden: art. 25 HuwVermVo / 93
2.2.6	Objectief toepasselijk recht: art. 26 HuwVermVo / 94
2.2.7	Derden: art. 28 HuwVermVo / 97
2.2.8	Aanknopingsovermacht / 98
2.2.9	Pensioenverevening / 100
2.2.10	Haags Huwelijksvermogensverdrag 1978 / 101
2.3	Ouderlijke verantwoordelijkheid: gezag, omgang en kinderbescherming / 112
2.3.1	Rechtsmacht / 112
2.3.2	Toepasselijk recht / 120
2.4	Onderhoudsverplichtingen / 124
2.4.1	Rechtsmacht / 124
2.4.2	Toepasselijk recht / 127
3	Echtscheidingsprocesrecht / 135 <i>Mr. A.V.T. de Bie en Mr. E.E. Kraan</i>
3.1	Inleiding / 135
3.1.1	Toepasselijke wet- en regelgeving / 135
3.1.2	Het verzoek tot echtscheiding / 136
3.1.3	Relatieve bevoegdheid / 137
3.1.4	De grond voor de echtscheiding / 138
3.2	Echtscheiding op eenzijdig of gemeenschappelijk verzoek / 138
3.2.1	Echtscheiding op eenzijdig verzoek / 138
3.2.2	Echtscheiding op gemeenschappelijk verzoek / 142
3.2.3	Opnemen door partijen getroffen regeling in beschikking / 142
3.3	Eisen waaraan het echtscheidingsverzoek moet voldoen en over te leggen stukken (art. 815 Rv) / 143
3.3.1	Inhoud van het verzoekschrift / 143
3.3.2	Over te leggen bescheiden bij het echtscheidingsverzoek / 144
3.4	Verweer(schrift) tegen de echtscheiding / 149
3.4.1	Verweer tegen de echtscheiding / 150
3.4.2	Het verweerschrift / 152
3.5	De mondelinge behandeling (art. 27, 279, 802, 803 en 818 Rv) / 154
3.5.1	Achterwege blijven of uitstel van de mondelinge behandeling / 154
3.5.2	Oproeping voor de zitting / 155
3.5.3	Indienen van stukken / 156
3.5.4	Verwijzen naar mediation (art. 818 lid 2 Rv) / 157
3.5.5	Geconcentreerde behandeling (art. 818 lid 5 Rv) / 158
3.5.6	Horen van informanten / 158
3.5.7	Schikking ter zitting / 158
3.5.8	Mondelinge uitspraak / 159
3.6	De beschikking / 160

3.6.1	Beschikking; uitspraaktermijn / 160
3.6.2	Vereisten aan de beschikking / 161
3.6.3	Inhoud van de beschikking / 162
3.6.4	Bewijsrecht van toepassing / 162
3.6.5	Proceskostenveroordeling / 162
3.6.6	Werking van de beschikking / 163
3.6.7	Gezag van gewijsde / 164
3.7	Voorlopige voorzieningen / 165
3.7.1	Soorten voorlopige voorzieningen / 166
3.7.2	Andere voorlopige voorzieningen? / 169
3.7.3	Geldigheidsduur voorlopige voorzieningen / 171
3.7.4	Procedure voorlopige voorzieningen / 174
3.7.5	Appelverbod / 175
3.7.6	Wijzigings- of intrekingsmogelijkheid / 175
3.7.7	Relatie met het echtscheidingsgeding / 177
3.8	Nevenvoorzieningen / 177
3.8.1	Partneralimentatie (art. 827 lid 1 onder a Rv) / 178
3.8.2	Verdeling en verrekening (art. 827 lid 1 onder b Rv) / 179
3.8.3	Nevenvoorzieningen met betrekking tot de minderjarige kinderen (art. 827 lid 1 onder c Rv) / 180
3.8.4	Bewoning van de echtelijke woning en gebruik van de inboedel (art. 827 lid 1 onder d. Rv) / 183
3.8.5	Toekenning van het huurrecht van de echtelijke woning (art. 827 lid 1 onder e Rv) / 183
3.8.6	Andere nevenvoorzieningen / 184
3.9	Procespositie minderjarige / 185
3.9.1	Procesonbekwaamheid / 185
3.9.2	Hoorrecht; kindgesprek / 185
3.9.3	Informeel rechtsingang / 187
3.9.4	Bijzondere curator / 187
3.9.5	Geen recht op hoger beroep / 189
3.10	Hoger beroep / 189
3.10.1	Toepasselijke regelgeving / 189
3.10.2	Appelmomenten: eind- of tussenbeschikking / 190
3.10.3	Appeltermijnen / 191
3.10.4	Verweerschrift, incidenteel appel / 192
3.10.5	Hoger beroep tegen de echtscheidingsbeslissing / 193
3.10.6	Grievensstelsel / 193
3.10.7	Verandering of vermeerdering van verzoek / 194
3.10.8	Zelfstandig tegenverzoek in hoger beroep / 194
3.10.9	Procedure na cassatie en verwijzing door Hoge Raad / 194
3.11	Scheiding van tafel en bed en ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed / 195

3.12	Ontbinding van het geregistreerd partnerschap / 196
3.13	KEI / 196
4	Echtscheiding, scheiding van tafel en bed en ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed en beëindiging geregistreerd partnerschap / 203
	<i>Mr. K.A. Boshouwers</i>
4.1	Algemeen / 203
4.1.1	Samenlevingsvormen / 203
4.1.2	Het huwelijk / 203
4.1.3	Het geregistreerd partnerschap / 204
4.2	De beëindiging van het huwelijk / 205
4.2.1	De vier gronden voor beëindiging van het huwelijk / 205
4.3	De echtscheiding / 206
4.3.1	De duurzame ontwrichting / 206
4.3.2	Het betwisten van de duurzame ontwrichting / 207
4.3.3	Het pensioenverweer / 208
4.3.4	De wilsonbekwame echtgenoot / 210
4.3.5	De feitelijke ontbinding van het huwelijk door inschrijving van de echtscheidingsbeschikking / 211
4.4	Scheiding van tafel en bed / 213
4.4.1	Het begrip scheiding van tafel en bed / 213
4.4.2	Duurzame ontwrichting als grondslag voor scheiding van tafel en bed / 213
4.4.3	Echtscheiding naast scheiding van tafel en bed / 213
4.4.4	Het tot stand komen van de scheiding van tafel en bed / 214
4.4.5	Scheiding van tafel en bed en verzoening / 214
4.5	De ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed / 214
4.5.1	Geen echtscheiding, maar ontbinding van het huwelijk / 214
4.5.2	Het pensioenverweer / 215
4.5.3	Een bijdrage in de kosten van levensonderhoud / 215
4.5.4	De formele ontbinding van het huwelijk / 215
4.5.5	Verzoening / 216
4.6	De beëindiging van het geregistreerd partnerschap / 216
4.6.1	De vijf wijzen van beëindiging van het geregistreerd partnerschap / 216
4.6.2	Bepalingen van overeenkomstige toepassing / 216
4.6.3	De duurzame ontwrichting / 217
4.6.4	Het pensioenverweer / 217
4.6.5	Het met wederzijds goedvinden beëindigen van het geregistreerd partnerschap / 217
4.6.6	De ontbinding van het geregistreerd partnerschap door de rechter / 218
4.6.7	De ontbinding van het geregistreerd partnerschap / 218

5	De materiële positie van de minderjarige / 219
	<i>Mr. dr. V.M. Smits</i>
5.1	Introductie / 219
5.2	Het belang van het kind / 219
5.2.1	Artikel 3 IVRK / 219
5.2.2	Werking van artikel 3 / 221
5.2.3	Ouderlijke verantwoordelijkheid / 221
5.3	Het ouderschapsplan / 222
5.3.1	Introductie / 222
5.3.2	Rechtskarakter van het ouderschapsplan / 223
5.3.3	De inhoud van het ouderschapsplan / 223
5.3.4	Betrokkenheid van het kind / 230
5.4	Toetsing van het ouderschapsplan / 231
5.5	Gezag na scheiding / 232
5.5.1	Introductie / 232
5.5.2	De persoon van de minderjarige / 233
5.5.3	Het bewind over het vermogen / 234
5.5.4	Vertegenwoordiging in burgerlijke handelingen in en buiten rechte / 234
5.5.5	Gezag na scheiding / 234
5.5.6	Hoofdverblijfplaats / 236
5.5.7	Informele rechtsingang / 237
5.6	Contact na scheiding / 237
5.7	De conflictueuze scheiding / 243
5.7.1	Introductie / 243
5.7.2	De regierechter / 244
5.7.3	Ondertoezichtstelling / 244
5.7.4	Benoeming bijzondere curator / 247
5.7.5	Wijziging gezag / 248
 6	 Onderhoudsverplichtingen / 249
	<i>Mr. K.A. Boshouwers</i>
6.1	Algemeen / 249
6.1.1	Kinder- en partneralimentatie / 249
6.1.2	Het rapport van de expertgroep alimentatienormen en de juridische status / 249
6.1.3	Samenloop van onderhoudsverplichtingen en een voorrangsregel / 250
6.1.4	Afspraken over de onderhoudsverplichtingen / 252
6.2	Een bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding / 253
6.2.1	Het verzoek om vaststelling van een bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding / 253
6.2.2	De kring van onderhoudsplichtigen / 253
6.2.3	De onderhoudsgerechtigde / 254

6.2.4	Het afzien van een bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding, respectievelijk in de kosten van levensonderhoud en studie / 254
6.2.5	Een niet wijzigingsbeding bij het bepalen van bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding / 255
6.2.6	Behoeft en behoeftigheid / 256
6.2.7	Het eigen aandeel in de kosten van een kind / 257
6.3	De positie van de jongmeerderjarige / 262
6.3.1	Het omzetten van de bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding in een bijdrage in de kosten van levensonderhoud en studie / 262
6.4	Het voorzien in de kosten van verzorging en opvoeding / 264
6.4.1	Een forfaitaire benadering bij het vaststellen van de draagkracht / 264
6.4.2	De confrontatie van behoefte en draagkracht / 268
6.4.3	De invloed van de zorgregeling door de zorgkorting / 268
6.4.4	Niet-financiële factoren / 270
6.4.5	Voorlopige voorzieningen / 271
6.5	Een bijdrage in de kosten van levensonderhoud / 271
6.5.1	De onderhoudsverplichting / 271
6.5.2	De huwelijksgelateerde behoefte / 273
6.5.3	De eigen inkomsten van de tot onderhoud gerechtigde en diens verdien capaciteit / 276
6.5.4	De draagkracht / 277
6.5.5	Het samenleven van de echtgenoot in de zin van artikel 1:160 BW / 285
6.5.6	Procedurale aspecten / 286
6.5.7	Voorlopige voorzieningen / 286
7	Omvang en samenstelling ontbonden huwelijksgemeenschap / 287 <i>Prof. mr. A.H.N. Stollenwerck</i>
7.1	Inleiding / 287
7.1.1	De wettelijke algehele gemeenschap van goederen sinds 1 januari 2012 / 289
7.1.2	Boedelmenging bij de wettelijke algehele gemeenschap van goederen / 289
7.1.3	Peildatum samenstelling en omvang bij beide huwelijksgemeenschappen / 290
7.1.4	Uitsluitingsclausule bij de wettelijke algehele gemeenschap van goederen / 290
7.1.5	Verknoctheid bij beide huwelijksgemeenschappen / 292
7.1.6	Zaaksvervanging bij beide huwelijksgemeenschappen / 293
7.1.7	Vergoedingsrechten bij beide huwelijksgemeenschappen / 293
7.1.8	Omvang van de vergoedingsvordering wegens vermogensoverheveling / 296
7.1.9	Bewijsvermoeden bij beide huwelijksgemeenschappen / 301
7.1.10	Gemeenschapsschulden bij beide huwelijksgemeenschappen / 301

7.2	Huwelijksgemeenschap / 302
7.2.1	De wettelijke beperkte gemeenschap van goederen: omvang en samenstelling / 302
7.2.2	De gezamenlijke goederen en schulden vóór de aanvang van de wettelijke beperkte gemeenschap / 304
7.2.3	Verkrijgingen krachtens erfrecht of gift / 305
7.2.4	Buiten de huwelijksgemeenschap vallend ondernemingsvermogen / 306
7.2.5	Gemeenschapsschulden/privéschulden / 308
7.2.6	Bewijsvermoeden / 310
7.3	Conclusie / 311
8	De verdeling van de ontbonden huwelijksgemeenschap door de rechter / 313
	<i>Mr. dr. B. Breederveld</i>
8.1	Algemeen / 313
8.1.1	De verdeling door de rechter als onderdeel van de echtscheidingsprocedure / 314
8.2	De bevoegdheid van de rechter om te verdelen / 315
8.2.1	Gebrek aan overeenstemming tussen de echtgenoten / 315
8.3	Wat kan aan de rechter worden verzocht? / 317
8.3.1	Het gelasten van de wijze van verdeling / 317
8.3.2	De verdeling vaststellen / 318
8.3.3	Wat is gevorderd of aan de rechter verzocht? / 319
8.4	De samenstelling van de ontbonden huwelijksgemeenschap / 320
8.4.1	Classificatie van het vermogen / 321
8.4.2	Onvoldoende gegevens / 322
8.5	De verdeling door de rechter / 323
8.5.1	De rechter heeft een grote mate van vrijheid / 324
8.5.2	Feitelijke verdeling / 325
8.5.3	Vergoeding wegens overbedeling / 326
8.5.4	Verkoop / 328
8.6	Verdeling bij helfte / 331
8.6.1	Geen afwijking dan in zeer uitzonderlijke omstandigheden / 331
8.6.2	Schulden / 333
8.7	De bij de verdeling in aanmerking te nemen waarde / 335
8.7.1	Hoofregel: het tijdstip van verdeling / 335
8.7.2	Overeenstemming over de toedeling, niet over de waarde / 337
8.7.3	De echtgenoten komen een ander tijdstip overeen / 338
8.7.4	Afwijking op grond van redelijkheid en billijkheid / 340
8.8	Waarderingsmaatstaven / 341
8.8.1	Waardering van de eigen onderneming / 342
8.8.2	Deskundigenbericht / 344
8.9	De schulden van de ontbonden gemeenschap / 345

- 8.9.1 Gemeenschapsschuld / 347
- 8.9.2 Andere schulden / 350
- 8.10 Redelijkheid en billijkheid / 352
- 8.10.1 Rekening houden met de belangen van partijen en het algemeen belang / 352
- 8.11 De goederenrechtelijke voltooiing van de verdeling / 353
- 8.11.1 De leveringshandeling / 354
- 8.11.2 De leveringshandeling indien de rechter verdeelt / 355
- 8.11.3 Uitvoering van de levering door toedoen van de rechter / 356
- 8.12 Afsluiting / 359

9 Contractuele verdeling / 361

Mr. P.J.T. van Gompel en mr. S. Mos-van Gool

- 9.1 Eenvoudige en bijzondere gemeenschappen / 361
 - 9.1.1 Algemeen / 361
 - 9.1.2 Eenvoudige gemeenschap / 362
 - 9.1.3 Bijzondere gemeenschap / 362
- 9.2 Beschrijving van de gemeenschap / 363
 - 9.2.1 Boedelbeschrijving / 363
 - 9.2.2 Peildatum en waardering / 365
 - 9.2.3 Vergoedingsrechten / 367
 - 9.2.4 Dwaling in de waarde / 368
 - 9.2.5 Verzwegen en overgeslagen goederen, benadeling van de gemeenschap / 369
- 9.3 Obligatoire verdeling / 372
 - 9.3.1 Algemeen / 372
 - 9.3.2 Overeenkomst tot verdeling / 372
 - 9.3.3 Definitie verdeling / 373
 - 9.3.4 Vormvereisten / 375
 - 9.3.5 Wijzen van verdeling / 376
 - 9.3.6 Aparte levering vereist / 376
 - 9.3.7 Nietige en vernietigbare verdelingen / 376
 - 9.3.8 Partiële verdeling / 377
 - 9.3.9 Overbedeling / 378
 - 9.3.10 Ongelijke verdeling / 379
 - 9.3.11 Meer- en minderwaardeverrekening / 379
- 9.4 Goederenrechtelijke verdeling / 380
 - 9.4.1 Leveringsformaliteiten / 380
 - 9.4.2 Schulden / 381
 - 9.4.3 Kwijting / 382

10	Afwikkeling van verrekenbedingen / 383
	<i>Mr. dr. E.W.J. Ebben</i>
10.1	Inleiding / 383
10.2	Begripsbepaling / 384
10.2.1	Periodieke verrekenbedingen / 384
10.2.2	Finale verrekenbedingen / 384
10.3	De wet verrekenbedingen / 385
10.3.1	Inleiding / 385
10.3.2	Algemene regels betreffende verrekenbedingen / 386
10.3.3	Periodieke verrekenbedingen / 388
10.3.4	Finale verrekenbedingen / 389
10.4	De afwikkeling van verrekenbedingen bij echtscheiding / 390
10.4.1	Inleiding / 390
10.4.2	Het vervalbeding / 390
10.4.3	Omvang te verrekenen vermogen / 390
10.4.4	Afwikkeling niet-uitgevoerd periodiek verrekenbeding / 391
10.4.5	Extreme voorbeelden / 393
10.4.6	Redelijkheid en billijkheid / 394
10.4.7	Periodieke verrekening wordt finale verrekening? / 394
10.4.8	Omvang van het te verrekenen vermogen / 395
10.4.9	Rechtsvermoeden / 395
10.5	Samenloop en afgrenzing / 396
10.6	Vergoedingsrechten / 396
11	Fiscale aspecten van echtscheiding / 401
	<i>Mr. J.C. Jongekrijg en L.C. van Hulten MSc</i>
11.1	Begrip fiscaal partner / 401
11.1.1	Begrip partner in art. 5a AWR / 402
11.1.2	Begrip partner in art. 1.2 Wet IB 2001 / 403
11.1.3	Einde fiscaal partnerschap / 404
11.2	Inkomenstoerekening na verzoek tot echtscheiding / 405
11.2.1	Beschrijving van de regeling omtrent de vrije inkomenstoerekening / 405
11.2.2	Gemeenschappelijke inkomensbestanddelen / 409
11.2.3	Gevolgen voor de heffingskortingen / 414
11.3	De eigen woning / 416
11.3.1	Begrip eigen woning en fictiebepalingen / 416
11.3.2	Scheidingsfictie van art. 3.111 lid 4 nader beschouwd / 419
11.3.3	Periode van duurzaam gescheiden leven: wie geeft de inkomsten aan en wie heeft recht op aftrek van rente? / 422
11.3.4	Bijleenregeling / 426
11.3.5	Bestaande eigenwoningschuld op 31 december 2012 / 430
11.3.6	Eigenwoningschuld aangegaan na 31 december 2012 / 434
11.3.7	Afwikkeling vergoedingsrechten / 437

11.4	Aanmerkelijkbelangregeling / 439
11.4.1	Definitie en fictiebepalingen / 439
11.4.2	Invloed huwelijksgoederenregime / 441
11.4.3	Indiening verzoek tot echtscheiding / 443
11.4.4	Verdeling huwelijksgoederengemeenschap / 445
11.4.5	Verrekenbedingen / 448
11.4.6	Afwikkeling vergoedingsrechten / 449
11.5	Winst uit onderneming / 451
11.5.1	Beschrijving van de regeling / 451
11.5.2	Invloed huwelijksgoederenregime / 453
11.5.3	Indiening verzoek tot echtscheiding / 454
11.5.4	Verdeling huwelijksgoederengemeenschap / 455
11.5.5	Man-vrouwfirma / 458
11.5.6	Stakingswinst en onttrekkingen / 460
11.5.7	Oudedagsreserve / 461
11.5.8	Verrekenbedingen / 462
11.5.9	Afwikkeling vergoedingsrechten / 463
11.5.10	Samenvatting / 464
11.6	Terbeschikkingstellingsregeling / 465
11.6.1	Beschrijving van de regeling / 465
11.6.2	Terbeschikkingstelling aan een onderneming (art. 3.91 Wet IB 2001) / 468
11.6.3	Terbeschikkingstelling aan een vennootschap (art. 3.92 Wet IB 2001) / 476
11.6.4	Verrekenbedingen / 481
11.6.5	Afwikkeling vergoedingsrechten / 481
11.6.6	Samenvatting / 482
11.7	Alimentatie / 483
11.7.1	Inleiding / 483
11.7.2	Periodieke uitkeringen en verstrekkingen / 484
11.7.3	Afkoopsom / 486
11.7.4	Kinderalimentatie / 488
11.7.5	Aftrekbare kosten / 488
11.7.6	Samenvatting / 488
11.8	Overdrachtsbelasting / 489
11.8.1	Verdeling huwelijksgemeenschap / 489
11.8.2	Verdeling eenvoudige gemeenschap / 490
11.8.3	Verrekenbedingen/tijdelijk creëren huwelijksgemeenschap / 491
11.8.4	Vergoedingsrechten / 493
11.8.5	Samenvatting / 494

12	Levensverzekeringen en echtscheiding / 495
	<i>Mr. dr. G.M.C.M. Staats</i>
12.1	Inleiding / 495
12.2	Kapitaalverzekering eigen woning / 495
12.2.1	Voorwaarden kapitaalverzekering eigen woning / 496
12.2.2	Duurzaam gescheiden gaan leven / 497
12.2.3	Periode van onverdeeldheid / 498
12.2.4	Verdeling van de huwelijksgemeenschap / 498
12.2.5	Pand en KEW behoren tot privévermogen / 498
12.2.6	Aanpassen van de polis / 499
12.2.7	SEW/BEW / 501
12.3	Lijfrenten / 502
12.3.1	Box 1-lijfrenten / 503
12.3.2	Duurzaam gescheiden gaan leven / 505
12.3.3	Ontbinding van het huwelijk / 505
12.3.4	Verdeling van de huwelijksgemeenschap / 505
12.3.5	Lijfrentepolissen die niet tot een huwelijksgemeenschap behoren / 508
12.3.6	‘Oude’ lijfrentepolissen en het overgangsrecht / 508
12.3.7	Bancaire lijfrenten / 513
12.4	Kapitaalverzekeringen (andere dan KEW) / 516
12.4.1	Fiscaal raamwerk kapitaalverzekeringen / 516
12.4.2	Duurzaam gescheiden gaan leven en de periode daarna / 519
12.4.3	Verdeling van huwelijksgemeenschap / 519
12.5	Saldolijfrenten / 523
12.6	Het ontslagvergoedingsstamrecht / 524
12.7	Overlijdensrisicoverzekeringen / 526
12.7.1	Tijdelijke overlijdensrisicoverzekeringen / 526
12.7.2	Levenslange overlijdensrisicoverzekeringen / 527
12.7.3	Overlijdensuitkering aan ex-echtgenoot / 527
12.8	Conclusie / 528
13	Pensioen en echtscheiding / 529
	<i>Mr. dr. G.M.C.M. Staats</i>
13.1	Inleiding / 529
13.2	Korte beschrijving pensioenwetgeving / 530
13.3	Verrekening van pensioenrechten bij echtscheiding / 530
13.3.1	Boon/Van Loon / 530
13.3.2	De Wet Verevening pensioenrechten bij scheiding / 533
13.3.3	De Pensioenwet / 540
13.3.4	Het pensioen in eigen beheer / 543
13.3.5	Kan Boon/Van Loon nog van toepassing zijn? / 545
13.3.6	Pensioenverrekening bij ongehuwden / 546
13.4	Fiscale gevolgen pensioenverdeling / 547
13.4.1	Algemeen / 547

13.4.2	Aanspraak op pensioenverzekeraar of conversie /	547
13.4.3	Aanspraak op ex-echtgenoot /	548
13.4.4	Verrekening van pensioenrechten /	548
13.5	Verrekening van pensioenrechten bij ongehuwden /	554
13.6	Conclusie /	554
14	Huwelijkse voorwaarden met het oog op echtscheiding /	557
	<i>Prof. mr. A.H.N. Stollenwerck</i>	
14.1	Inleiding /	557
14.2	Vormvereiste /	557
14.3	Echtscheidingshuwelijksvermogensrecht /	558
14.4	Overgang van uitsluiting naar een goederenrechtelijke huwelijksgemeenschap /	559
14.5	Huwelijksgemeenschap met aanbrengsten /	562
14.6	Huwelijksgemeenschap met ongelijke aandelen /	564
14.7	Van uitsluiting naar een verbintenisrechtelijke of pseudohuwelijksgemeenschap /	566
14.8	Conclusie /	568
15	Het echtscheidingsconvenant /	571
	<i>Mr. W.H.A. Leonhard-Strien</i>	
15.1	Definiëring en totstandkoming echtscheidingsconvenant /	571
15.1.1	Definiëring /	571
15.1.2	Juridische kaders /	572
15.1.3	Wijze van totstandkoming /	573
15.1.4	Moment van totstandkoming /	574
15.1.5	Vóórhuwelijks echtscheidingsconvenant /	575
15.1.6	Wanneer is een echtscheidingsconvenant tot stand gekomen? /	578
15.2	Verankering echtscheidingsconvenant in de wet /	578
15.2.1	Civiel recht /	578
15.2.2	Procesrecht, verzoek opname in de beschikking /	579
15.3	Vorm echtscheidingsconvenant /	580
15.4	Inhoud echtscheidingsconvenant /	581
15.4.1	Beëindigingsgrond /	583
15.4.2	Gezamenlijk gezag /	585
15.4.3	Ouderschapsplan /	585
15.4.4	Indexering /	590
15.4.5	Voortzetting huur /	591
15.4.6	Inboedel en 'virtuele' goederen /	591
15.4.7	Verdeling gemeenschappelijke goederen /	592
15.4.8	Uitvoering huwelijksvoorwaarden/partnerschapsvoorwaarden /	593
15.4.9	Kosten /	594
15.4.10	Kwijting /	594

- 15.4.11 Geschillenregeling / 595
- 15.5 Vaststellingsovereenkomst / 595
- 15.6 Uitleg echtscheidingsconvenant / 598
- 15.7 Aantastbaarheid echtscheidingsconvenant / 598
- 15.7.1 Ontbreken van wilsovereenstemming (art. 3:34 BW jo. 6:217 BW) / 599
- 15.7.2 Strijd met de wet, goede zeden of openbare orde (art. 3:40 BW) / 599
- 15.7.3 Bedrog, bedreiging, misbruik van omstandigheden (art. 3:44 BW) / 600
- 15.7.4 Dwaling (art. 6:228 BW en art. 3:196 BW) / 601
- 15.7.5 Beperkende werking redelijkheid en billijkheid (art. 6:248 BW) / 601
- 15.7.6 Verjaring / 602

16 Echtscheiding en erfrechtelijke voorzieningen / 603

Prof. mr. A.H.N. Stollenwerck

- 16.1 Inleiding / 603
- 16.2 Het erfrecht bij versterf en de wettelijke verdeling in het zicht van de echtscheiding / 603
- 16.3 Testamentair erfrecht in het zicht van de echtscheiding / 605
- 16.4 Erfrechtelijk anticiperen op de echtscheiding / 605
- 16.5 De wettelijke rechten van de onterfde echtgenoot / 607
- 16.6 Conclusie / 608

Jurisprudentieregister / 611

Trefwoordenregister / 627